

US ELECTION DAY SPECIAL

ISSUES IN JEWISH CONTEMPORARY SOCIETY

HALACHA, HASHKAFKA AND DEMOCRACY

סמנר מדרשת רחל וחייה

A] General Issues

- how to define 'democracy'? - appointment of the executive and legislature by popular vote
- who gets to vote?
- is separation of state and religion an important element of democracy? need it be?
- note the political abuse of the term 'democratic' by left and right, especially in Israel

B] The Source of Values

- One major in principle concern would be the view of democracy as the source of autonomous values. A Torah perspective will always see the source of values as Torah itself (in its widest definition - Written and Oral, as interpreted by the system of halacha)

C] The 'Melech' Model

1. (יד) פי תבא אל הארץ אשר ה' אלהיך נתן לך וירשתה וישבתה בה ואמרת אשימה עלי מלך ככל הגוים אשר סביבתך: (טו) שום תשים עליך מלך אשר יבחר ה' אלהיך בו מקרב אחיך תשים עליך מלך לא תוכל לתת עליך איש נכרי אשר לא אחיך הוא

דברים יז

The Torah commands us to appoint a king upon entering Eretz Yisrael

2. (ד) ויתקבצו כל זקני ישראל ויבאו אל שמואל הרמתה: (ה) ויאמרו אליו הנה אתה זקנת ובינך לא הלכו בדרךך עתה שימה לנו מלך לשפטנו ככל הגוים: (ו) וירע הדבר בעיני שמואל כאשר אמרו תנה לנו מלך לשפטנו ויתפלל שמואל אל ה': (ז) ויאמר ה' אל שמואל שמע בקול העם לכל אשר יאמרו אליך כי לא אתך מאסו כי אתי מאסו ממלך עליהם: (ח) ככל הפעשים אשר עשו מיום העלתי אתם ממצרים ועד היום הזה ויעזבני ויעבדו אלהים אחרים כן הפמה עשים גם לך: (ט) ועתה שמע בקולם אך כי העד תעיד בהם והגדת להם משפט המלך אשר ימלך עליהם

שמואל א' ח:ד-ט

When the people eventually DO ask for a king, this is taken by Shmuel HaNavi as a personal rejection. G-d tells Shmuel to appoint the new King but confirms that the request was indeed negative and also a rejection of G-d

3. א: שלש מצות נצטוו ישראל בשעת כניסתן לארץ: למנות להם מלך שנאמר שום תשים עליך מלך, ולהכרית זרעו של עמלק שנאמר תמחה את זכר עמלק, ולבנות בית הבחירה שנאמר לשכנע תדרשו ובאת שמה. ב: ..... מאחר שהקמת מלך מצוה למה לא רצה הקב"ה כששאלו מלך משמואל, לפי ששאלו בתרעומת, ולא שאלו לקיים המצוה אלא מפני שקצו בשמואל הנביא, שנאמר כי לא אותך מאסו כי אותי מאסו וגו'

רמב"ם הלכות מלכים פרק א

The Rambam learns that there was nothing wrong with the request for a king. The problem was the WAY in which they asked - as a rejection of Shmuel's leadership

4.

אבל נעמי פשט הכחוז כך הוא. ידוע הוא כי המין האנושי נרץ לשופט שיטפוס בין פרסיו, שאם לא כן איש אחד רעהו חיים בלעו ויהיה העולם נשחה, וכל אומה זריכה לזה ישוב מדיני, עד שאמר ההכס שכת הלספים הסכימו ביניהם היושר, וישראל זריכין זה ביתר האומות, ומלבד זה זריכין אליהם עוד לסנה האחרת והוא להעמיד חוקי התורה על חלם, ולהעמיד הייבי מלקיות והייבי מיהות ז"ד העוברים על חוקי התורה, פס היוט שאין בלחה ענינה הפסד ישוב מדיני כלל. ואין שפק כי בכל אחד מהנדרים יזמט פני ענינים, האחד יחייב להעמיש איזה איש כפי משפט האייתי. והשני שאין רלוי להעמישו כפי משפט לודק האייתי אבל יחוייב להעמישו כפי תקון סדר מדיני וכפי לודק השעה, וה' ית' ייחד כל אחד מהעמיים האלו לכת מיוחדת, ולזה שיטמונו השופטים לשפט המשפט הטדק האייתי, והוא אמרו ושפטו איש העם ונו', כלומר בל לבאר השופטים האלה לאיזה דבר יתמנו ובמה כחם גדול, ואמר שחלית מטיים הוא כדי לשפט איש העם במשפט לודק האייתי בעגמו ואין יכלתם עובר ביותר מזה. ומפני שהסודר המדיני לא ישלם בזה לבדו השלים האל חיקונו במצות המלך.

אבל על דעתי הוא כך, שהם רלו שעקר המשפט במה שבין אדם לחבירו יהיה נמשך מלד המלכות, והוא אומרו (שמואל ח' ח') ויתקבצו כל זקני ישראל ויבואו אל שמואל הרמחה ויאמרו אליו הנה אחת זקנת ונכין לא הלכו בדרכיך עתה שימה לנו מלך לשפטנו ככל הגוים, ופירושו אללי הוא כך שהם רלו שמה שאריך לסודר המדיני יהיה מחוקן כשימשך מלד המלכות משימשך מלד השופט,

דרשות הר"ן דרוש יא

The Ran (Spain 14C) understands that there need to be two separate structures of leadership in society - (i) executive leadership by the king according to societal laws and (ii) religious leadership by the Beit Din according to Torah laws. The mistake of the people was to ask for a system which combined leadership in the king alone

5.

אמרת וגו'. אין הפל' אמירה כמשמעו בפה אלא כלשוין ואמרת אוכלה בשר וכדומה. אכן לפי לשון זה היל' במשמע שאין זה מצוה במוחלט למנות מלך אלא רשות כמו ואמרת אוכלה בשר וגו'. והרי ידוע בדברי חז"ל דמצוה למנות מלך, וא"כ למאי כתיב ואמרת וגו'. ונראה דמשום דהנהגת המדינה משתנה אם מתנהג עפ"י דעת מלוכה או עפ"י דעת העם ונבחרים. ויש מדינה שאינה יכולה לסבול דעת מלוכה. ויש מדינה שבלא מלך הרי היא כספינה בלי קברניט. ודבר זה א"א לעשות עפ"י הכרח מ"ע. שהרי בענין השייך להנהגת הכלל נוגע לסכנת נפשות שדוחה מצות עשה. משום הכי לא אפשר לצוות בהחלט למנות מלך כל זמן שלא עלה בהסכמת העם לסבול עול מלך עפ"י שרואים מדינות אשר סביבותיהם מתנהגים בסדר יותר נכון. או אז מ"ע לסנהדרין למנות מלך.

העמק דבר על דברים פרק יז פסוק יז

The Netziv on the parashat hamelech notes that the mitzvah to appoint a king appears to be somewhat optional 'if you decide ...'. Yet we see clearly that this is a mitzvah. He answers that there IS a mitzvah to appoint a government but a monarchy is only one of the potential options. The 'flexible' wording of the mitzvah is to indicate the the people have the right to choose other forms of government than a king. This all falls under the rubric of 'melech'

6.

כדתניא: (בראשית מט) לא יסור שבט מיהודה - אלו ראשי גליות שבבבל, שרודין את ישראל בשבט. ומחקק מבין רגליו - אלו בני בניו של הלל, שמלמדין תורה ברבים

סנהדרין ה.

Chazal learn from the Torah that the 'Reish Geluta' - the temporal leadership in Bavel - and the Sanhedrin have authority vested in them by the Torah itself. Some wish to read this as indicating that the leadership must remain within the tribe of Yehuda

7.

אבל אותם שהוסכמו
 בעמדתם לכתחילה בשביל האומה בהנהגתה
 הכללית, גם הארצית, כמלכי בית חשמונאי, וגם
 נשיאיהם, פשיטא דלא גריעי מראשי גליות
 שבבבל. וע"כ לא הוצרך קרא לדבות ראשי
 גליות, שהם דוקא מיהודה, ומבית דוד,
 כמבואר בתוס' שם ד"ה דהכא בשם הירושלמי,
 אלא להורות דאפילו בגלות יש להם כח של
 עמידה במקום מלך ישראל. אבל כשמתמנה
 מנהיג האומה לכל צרכיה בסגנון מלכותי, ע"פ
 דעת הכלל ודעת ב"ד, ודאי עומד הוא במקום
 מלך, לענין משפטי המלוכה, הנוגעים להנהגת
 הכלל.

רב א"י קוק משפט כהן קמדיד

Rav Kook however understands this verse to be grant the authority of the 'king' to any representative body picked by the people, even in exile. Even if they are not technically a 'king', they have the halachic authority of the 'melech'. He cites the Hasmonean rulers as an example.

Note the implications of this approach as the the sacralization of the State and the way in we relate to the organs of state

8. לפי דעתי היו המלכים המולכים על ישראל משאר השבטים אחרי דוד עוברים על דעת אביהם ומעבירים נחלה, ... וזה היה עונש החשמונאים שמלכו בבית שני, כי היו חסידי עליון, ואלמלא הם נשתכחו התורה והמצות מישראל, ואף על פי כן נענשו עונש גדול, כי ארבעת בני חשמונאי הזקן החסידים המולכים זה אחר זה עם כל גבורתם והצלחתם נפלו ביד אויביהם בחרב. והגיע העונש בסוף למה שאמרו רז"ל (ב"ב ג.) כל מאן דאמר מבית חשמונאי קאתינא עבדא הוא, שנכרתו כלם בעון הזה. .... אבל כל זרע מתתיה חשמונאי הצדיק לא עברו אלא בעבור זה שמלכו ולא היו מזרע יהודה ומבית דוד, והסירו השבט והמחוקק לגמרי, והיה עונשם מדה כנגד מדה, שהמשיל הקדוש ברוך הוא עליהם את עבדיהם והם הכריתום

רמב"ן בראשית מט"י

The Ramban understood that the Hasmoneans were punished for having assumed the trappings of leadership even though they were not from Yehudah!

9.

המלכות נתנה מפ"י אבינו הזקן לשבט יהודה ומפ"י הגבורה לבית דוד, לכן אסור לנו כעת להמליך מלך במדינת ישראל. ומה שאנו מותרים ומצווים הוא להקים נשיא מדינה, ותקופת החשמונאים תוכיח זאת (עיין רמב"ן בראשית מ"ט, י').

מכמני עוזיאל חלק ד' עמ' קעו

Rav Benzion Uziel - first Sefardi Chief Rabbi in Israel and colleague of Rav Kook - disagrees with Rav Kook, based on the Ramban. The current political State of Israel does not have the halachic status of a 'melech' but is a necessary temporary executive. The 'melech' will be restored when Mashiach comes

C] The 'Kehilla' Model

10. .... ושבע' מבני העיר כעיר. מה אנו קיימין? אם בשקיבלו עליהן אפי' אחד אם בשלא קיבלו עליהן אפילו כמה! אלא כן אנו קיימין בסתם

תלמוד ירושלמי מסכת מגילה פרק ג דף עד טור א/ה"ב

In the exile, Jewish communities often had a large degree of self-determination. Chazal created the system of the '7 town representatives' who were appointed 'stam'

11. כלומר כשהעמידו עליהם הציבור שבעה פרנסים סתם לפקח על עסקי הציבור. לפיכך כשהן שבעה יש להם רשות לכל דבר כאלו עשו כן כל בני העיר. אף על פי שלא העמידו אותם על דבר זה בפי'. אבל פחות משבעה אין כחן שוה להיותם ככל בני העיר עד שיטלו רשות בפירוש מן בני העיר

שו"ת הרשב"א חלק א סימן תריו

The Rashba (Spain 13C) explains that 'stam' appointment means that once they have a quorum of 7 they can take any decision necessary for the running of the town, even if they were not explicitly authorized by the people on that issue. If they have less than the quorum of 7, they must first consult with the people

12. ששאלת: אם שנים או שלשה מהבינונים שבעיר יכולין להוציא עצמן מן ההסכמה שיעשו הקהל, או מגזרת חרם שיעשו על שום דבר. דע, כי על עסק של רבים אמרה תורה: אחרי רבים להטות. ועל כל ענין שהקהל מסכימים, הולכים אחר הרוב, והיחידים צריכים לקיים כל מה שישכימו עליהם הרבים. דאם לא כן, לעולם לא יסכימו הקהל על שום דבר, אם יהיה כח ביחידים לבטל הסכמתם; לכן אמרה תורה, בכל דבר הסכמה של רבים: אחרי רבים להטות

שו"ת הרא"ש כלל ו סימן ה

The Rosh (Germany 13C) points out that the majority must decide communal affairs and individuals cannot exclude themselves from majority decisions. This is based on the Torah principle of אחרי רבים להטות

D] Practical Application in Israel

13.

א. — — — והנה עד שאני טורח בפתרון הבעיה של ההתאמה בין משפט התורה למשטר דימוקרטי, בעיקרה במדינה היהודית. אני כבר רואה תמהים עלי: „כל הטורח הזה למה? הלא בא אחד מאחרוני הראשונים, רבינו נסים ז"ל, והושיט לנו הכל בקנה?" הר"ן ז"ל בדרשותיו דרשה י"א מניח שיש שני מיני משפטים בישראל, משפט התורה ומשפט המדינה, או משפט המלך. לפי דיני התורה רחוק שיענש החוטא, ובנקל הרוצח ייפטר, הוא הדין שיש קשיות בדיני ממונות על הרקע של דיני העדות. להשלים את משפט התורה בא משפט המלך. איני יודע אם מחבר הדרשות הוא רבינו נסים מגירונדי ז"ל, אחד מגדולי רבותינו ז"ל שלאחר חתימת התלמוד, אבל בכל אופן היה מגדולי הדורות. קבלת דעתו ודאי שהיתה מקילה לנו בהרבה, אבל אני רואה קשיים גדולים לישיבה. אחרי ועידת פיל כשעמדנו אז לפני הצעת חלוקה וייסוד מדינה יהודית הזכרתי במכתב אל הגאון רח"ע ז"ל ע"ד עצות ודרכים להתגבר על הקשיים העומדים לפנינו בנוגע למינויים של נכרים שאינם בני ברית, שהרי חוק הוא בדיני התורה כל משימות שאתה משים לא יהיו אלא מקרב אחיך. והוא ז"ל בתשובתו רמו לדרשת הר"ן ז"ל הנ"ל. חזרתי וכתבתי לו שלדעתי אין זה מתקבל בתור פתרון, ושוב לא קיבלתי ממנו שום תשובה באותו ענין. נשארתי אני בדעתי, שלא יתכן שבמסגרת חוקי התורה נקבע מקום לשתי סמכויות מקבילות, כעין בתי המשפט של דין ובתי המשפט של ישר, ככה משפט המלך שנהגו באנגליא עד לתקופה ידועה.

רב' הרצוג - התורה והמדינה ז-ח עמ' יג

Rav Isaac Herzog, first Chief Rabbi of the State of Israel, is attracted by the division of powers outlined in the Ran above but is unsure as to whether the two systems could really live side by side. In areas which are 'halachically neutral' (are there such areas?) there should be no conflict. But what about issues of conflict with halacha. Rav Herzog states elsewhere it is clear that the secular authority cannot go against Torah. The Kehilla model certainly would not permit any breach of halacha. The 'melech' is also subject to the Torah, although there are areas where he has wider authority

14. Judaism has consistently regarded the sacral and mundane as distinct but not disjunct. Pervasive halachic norms relative to all areas of personal and communal existence ..... The ideal polity, then, is one in which religion and state interact .... The halakhic state is thus ruled jointly .... Given the broad latitude of halakha .... large tracts of personal and communal life - virtually the whole social and economic sphere, for instance - are, in effect, independently ruled by two powers whose wills may .... conflict

Rav Aharon Lichtenstein *Religion and State* A Cohen ed. Contemporary Jewish Religious Thought (NY 1987) pp774-775

R. Nachum Rabinovitch, current Rosh Yeshiva in Maaleh Adumim, has also written extensively in support of the split model of leadership proposed by the Ran.¹

E] Democratic Elements in the Halachic System

- Chazal could not enact a gezeirah that majority of the constituents could not follow. Some authorities explain that a gezeirah requires active acceptance by the majority of the population.
- A minhag can only be established if it is accepted by a majority of people in the locale. R. Moshe Feinstein writes that when dealing with minhagim that establish rules of society, the majority is not determined strictly by Torah observant Jews or even Jews. Rather, one looks at the local practice of all people to determine what the minhag is.
- Chazal state in certain contexts that if there is a question regarding halacha, look and see what the people are doing

F] Voting

RABBI MOSES FEINSTEIN
455 P. O. B. DRIVE
New York, N. Y. 10002
—
CHapters 7-1212

רבי משה פיינשטיין
ב"מ תשנ"ד ירושלים
בני ברק
ה'שנ"ד

October 3, 1984

On reaching the shores of the United States, Jews found a safe haven. The rights guaranteed by the United States Constitution and the Bill of Rights have allowed us the freedom to practice our religion without interference and to live in this republic in safety.

A fundamental principle of Judaism is hakaras hatov -- recognizing benefits afforded us and giving expression to our appreciation. Therefore, it is incumbent upon each Jewish citizen to participate in the democratic system which guards the freedoms we enjoy. The most fundamental responsibility incumbent on each individual is to register and to vote.

Therefore, I urge all members of the Jewish community to fulfill their obligations by registering as soon as possible, and by voting. By this, we can express our appreciation and contribute to the continued security of our community.

m. Feinstein

Letter of R. Moshe Feinstein 3 October 1984

1. Generally on the issue of religion and State in Israel see:

- <http://www.gavison-medan.org.il/english/arrangements/> - the Gavison-Medan covenant written by R. Yaacov Medan and Prof. Ruth Gavison to address issues of religious conflicts in the State of Israel
- *Halakha and Democracy* - Professor Gerald Blidstein Tradition Vol 32 No 1 Fall 1997